

LIETUVOS RESPUBLIKOS TABAKO KONTROLĖS ĮSTATYMAS

1995 m. gruodžio 20 d. Nr.I-1143
Vilnius

I SKYRIUS. BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatyme vartojamos pagrindinės sąvokos

Šiame įstatyme:

tabakas - bulvinių šeimos tabako (*Nicotiana*) genties augalas (*Nicotiana tabacum*, *Nicotiana rustica* ir kitos rūšys);

tabako gaminiai - iš bulvinių šeimos tabako (*Nicotiana*) genties augalo (*Nicotiana tabacum*, *Nicotiana rustica* ir kitų rūšių) lapų pagaminti rūkalai (cigaretės, cigarilės, papirosai, cigarai, pypkinis tabakas, machorka, kramtomasis ir uostomasis tabakas), turintys nikotino, dervų ir kitų kenksmingų medžiagų bei sukeliantys nikotinizmą (priklausomybę nuo nikotino);

tabako dervos - tabako dūmų kondensatas, turintis kancerogeninių ir kitų sveikatai kenksmingų medžiagų;

tabako gaminių reklama - bet kokia forma ir bet kokiomis perdavimo priemonėmis skelbiama informacija, kuria tiesiogiai skatinamas tabako gaminių įsigijimas ar vartojimas;

paslėpta tabako gaminių reklama - reklamos tikslu žodžiais ar vaizdais pateikiama informacija apie tabako gaminius gaminančias, importuojančias ar realizuojančias įmones, jų firmos vardą, prekės ženklą ar veiklą tokia forma, kuri gali suklaidinti reklamos vartotojus dėl šios informacijos pateikimo tikrojo tikslo. Toks informacijos pateikimas visais atvejais laikomas paslėpta reklama, kai už ją apmokama ar kitaip atsilyginama;

tabako gaminių rėmimas – vartotojui skirti informavimo ir įtikinėjimo veiksmai, skatinantys apsispręsti pirkti tabako gaminius;

tabako ir jo gaminių kontrolė - šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose numatytų tabako gaminių gamybos, importo, vidaus prekybos, vartojimo, tabako reklamos valstybinio reguliavimo priemonių, skirtų tabako gaminių vartojimui, taip pat jų vartojimo kenksmingoms pasekmėms sveikatai ir ūkiui mažinti, visuma;

švietimo įstaigos - ikimokyklinio ugdymo įstaigos, bendrojo lavinimo, profesinės, aukštesniosios mokyklos, vaikų papildomo ugdymo įstaigos: meno, sporto, kalbų, technikos, kitokio profilio mokyklos, taip pat vaikų vasaros stovyklos.

Straipsnio pakeitimai:

* Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

97.02.13, Žin., 1997, Nr.15-314 (97.02.19)

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, Žin., 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

2 straipsnis. Tabako kontrolės įstatymo paskirtis ir jo reguliuojami santykiai

Tabako kontrolės įstatymo paskirtis - mažinti tabako gaminių vartojimą ir jų sąlygojamas kenksmingas pasekmes gyventojų sveikatai.

Šis įstatymas reguliuoja santykius, susijusius su tabako auginimu, tabako gaminių gamyba, vidaus prekyba tabako gaminiais, jų laikymu, gabenimu, importu, tabako reklama, tabako gaminių vartojimu, bei nustato valstybės tabako kontrolės Lietuvos Respublikoje pagrindus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, Žin., 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

II SKYRIUS. TABAKO AUGINIMO, JO GAMINIŲ GAMYBOS, VIDAUS PREKYBOS, IMPORTO REGULIAVIMAS

3 straipsnis. Valstybės tabako kontrolės politikos principai

Valstybės tabako kontrolės politikos principai:

- 1) ginti žmogaus teises į gyvenimą be rūkymo;
- 2) ginti nerūkančiųjų teises į aplinką be tabako dūmų;
- 3) mokesčiais mažinti rūkalų prieinamumą;
- 4) drausti naudoti valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšas tabako auginimui, jo gaminių gamybai, vidaus prekybai ir importui plėtoti;
- 5) papildomai naudoti nustatytos dalies akcizų už tabako gaminius įmokas sveikatos programoms rengti ir įgyvendinti;
- 6) drausti tabako gaminių reklamą, jų realizavimo ir vartojimo rėmimą;
- 7) didinti visuomenės informuotumą apie rūkalų vartojimo daromą socialinę ir ekonominę žalą sveikatai;
- 8) skatinti rūkančiuosius mesti rūkyti.

Jeigu šio įstatymo 2 straipsnio antroje dalyje nurodyti santykiai nėra įstatymų sureguliuoti ir jiems negalima pritaikyti teisės aktų, reguliuojančių panašius santykius, nuostatų, tai sprendžiant kilusius ginčus taikomi šio straipsnio pirmoje dalyje išvardyti principai.

4 straipsnis. Tabako auginimas

Tabaką auginti leidžiama juridiniams ir fiziniams asmenims, turintiems Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka išduotą leidimą, taip pat turintiems asmeniniam naudojimui iki 100 kvadratinų metrų žemės ploto - be leidimo. Maksimalų žemės ploto tabakui auginti dydį nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

5 straipsnis. Tabako gaminių asortimento ribojimas

Lietuvos Respublikoje draudžiama gaminti uostomąjį ir kramtomąjį tabaką.

6 straipsnis. Teisė gaminti tabako gaminius

Lietuvos Respublikoje įmonėms draudžiama gaminti tabako gaminius be Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos pavedimu Valstybinės tabako ir alkoholio kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau - VTAKT) nustatyta tvarka išduotos licencijos. Licencija gaminti tabako gaminius išduodama neterminuotam laikui ir kasmet perregistruojama.

Tabako gaminių gamybos licencijavimo taisyklės, remdamasi šiuo ir Lietuvos Respublikos įmonių įstatymu, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Straipsnio pakeitimai;

Nr. [VIII-1568](#), 00.03.16, Žin., 2000, Nr.28-758 (00.04.05)

7 straipsnis. Tabako gaminių kokybės ir kenksmingų medžiagų kiekių juose reikalavimai

Tabako gaminių, kurie gaminami ir (ar) realizuojami Lietuvos Respublikoje, kokybės ir higienos rodikliai turi atitikti Lietuvos Respublikos teisės aktų, kurie rengiami ir tvirtinami Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka, reikalavimus.

Sveikatai kenksmingų medžiagų maksimalius kiekius tabako gaminiuose reglamentuoja higienos normos, kurios rengiamos ir tvirtinamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

Įmonės, pagaminusios ir (ar) realizavusios tabako gaminius, kurie neatitinka nustatytų kokybės reikalavimų, su sveikatai kenksmingų medžiagų kiekiais, kurie viršija nustatytas normas, atsako pagal įstatymus ir kitus teisės aktus.

Tabako gaminių kokybės ir higienos rodiklių atitikimo norminių dokumentų reikalavimams kontrolę vykdo Lietuvos Respublikos Vyriausybė nustatyta tvarka.

Tabako gaminių kokybės ir higienos ekspertizės pagrindus, tvarką ir įkainius nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Jeigu šio įstatymo ir kitų teisės aktų įgaliotos kontrolės institucijos, tirdamos nustatyta tvarka paimtus tabako gaminių pavyzdžius, nustato, kad šie pavyzdžiai neatitinka nustatytų reikalavimų, laikoma, kad šių reikalavimų neatitinka visa tabako gaminių siunta, iš kurios buvo paimti pavyzdžiai. Tabako gaminių siuntos, kurios pagal kontrolės institucijų užsakymu atliktos ekspertizės išvadas pripažintos neatitinkančiomis šio įstatymo ir teisės aktų reikalavimų, turi būti sunaikinamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, Žin., 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

8 straipsnis. Tabako gaminių importo reikalavimai

Lietuvos Respublikos, kitų šalių piliečiams leidžiamą įvežti į Lietuvos Respubliką asmeniniam vartojimui tabako gaminių kiekį nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Uostomojo ir kramtomojo tabako gaminių importas į Lietuvos Respubliką draudžiamas.

Įmonėms importuoti tabaką ir tabako gaminius į Lietuvos Respubliką draudžiama:

- 1) be Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos pavedimu VTAKT išduotos licencijos;
- 2) be įmonės gamintojos išduoto pažymėjimo (sertifikato), liudijančio kiekvienos tabako gaminių siuntos kokybę;
- 3) be užrašų lietuvių kalba ant tabako gaminių pakuočių šoninių pusių apie juose esančių maksimaliai leistinų dervų ir nikotino kiekius;
- 4) be banderolių;
- 5) be įspėjamųjų užrašų lietuvių kalba ant tabako gaminių pakuočių apie kenksmingą tabako poveikį sveikatai.

Įmonėms leidžiama importuoti į Lietuvos Respubliką tik tokius tabako gaminius, kuriuose sveikatai kenksmingų medžiagų kiekiai neviršija normų, nustatytų Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

Tabako ir tabako gaminių importo licencijavimo taisyklės, remdamasi šiuo ir Lietuvos Respublikos įmonių įstatymu, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Licencija importuoti tabako gaminius išduodama neterminuotam laikui ir kasmet perregistruojama.

Įmonėms, turinčioms licencijas importuoti į Lietuvos Respubliką tabaką ar tabako gaminius, perduoti pagal sutartį teisę importuoti juos kitiems ūkio subjektams naudojant gabenimo dokumentuose šių įmonių pavadinimus draudžiama.

Importuojamų į Lietuvos Respubliką tabako gaminių specialaus ženklavimo ir jo taikymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Jeigu pažeisti šio straipsnio reikalavimai, tabako gaminiai konfiskuojami ir sunaikinami Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, Žin., 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

Nr. [VIII-1568](#), 00.03.16, Žin., 2000, Nr.28-758 (00.04.05)

9 straipsnis. Leidimai vidaus prekybai tabako gaminiais

Didmeninė prekyba tabako gaminiais leidžiama tik turint Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos pavedimu VTAKT išduotas licencijas. Licencija didmeninei prekybai tabako gaminiais išduodama neterminuotam laikui ir kasmet perregistruojama.

Mažmeninė prekyba tabako gaminiais leidžiama tik turint atitinkamos savivaldos vykdomosios institucijos nustatyta tvarka išduotas licencijas.

Tabako gaminių prekybos licencijavimo taisyklės, remdamosi šiuo ir Lietuvos Respublikos įmonių įstatymu, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1568](#), 00.03.16, Žin., 2000, Nr.28-758 (00.04.05)

10 straipsnis. Tabako gaminių pardavimo ribojimai ir vidaus prekybos jais valstybinis reguliavimas

Lietuvos Respublikoje prekiauti uostomuoju ir kramtomuoju tabaku yra draudžiama.

Lietuvos Respublikoje realizuoti, laikyti, gabenti tabako gaminius, išskyrus tranzitu gabenamus ir eksportuojamus, draudžiama:

- 1) be įmonės gamintojos išduoto pažymėjimo (sertifikato), liudijančio šių gaminių kokybę;
- 2) jeigu juose esančių sveikatai kenksmingų medžiagų kiekiai viršija Lietuvos Respublikos norminiuose dokumentuose nustatytas normas;
- 3) parduodant (cigaretės, cigarilės, papirosus) vienetais;
- 4) be banderolių;
- 5) be užrašų lietuvių kalba ant tabako gaminių pakuočių šoninių pusių apie juose esančių dervų ir nikotino kiekius;
- 6) be įspėjamųjų užrašų lietuvių kalba ant tabako gaminių pakuočių apie kenksmingą rūkymo poveikį sveikatai;
- 7) jeigu tabako gaminių prekinis žymėjimas neatitinka šio įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimų;
- 8) asmenims iki 18 metų;
- 9) be gaminių įsigijimą patvirtinančių juridinę galią turinčių dokumentų;
- 10) jeigu jie yra falsifikuoti;
- 11) jeigu jie yra kontrabandiniai.

Tabako gaminių pardavėjai turi teisę prirėkęs reikalauti iš asmenų, perkančių tabako gaminius, pateikti asmens amžių liudijantį dokumentą.

Įspėjamųjų užrašų ant tabako gaminių pakuočių turinį, formą, šių užrašų užimamo ploto bei apipavidalinimo reikalavimus, taip pat jų atnaujinimo terminus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Lietuvos Respublikoje draudžiama prekiauti tabako gaminiiais:

- 1) farmacijos įmonėse, sveikatos priežiūros, švietimo įstaigose;
- 2) mažmeninės prekybos įmonėse, kuriose vaikams skirtų prekių dalis sudaro 50 ir daugiau procentų mažmeninės prekių apyvartos;
- 3) naudojantis prekybos automatais;
- 4) asmenims iki 18 metų.

Prekybos tabako gaminiiais vietose privalo būti užrašai, įspėjantys apie kenksmingą rūkymo poveikį sveikatai, informuojantys apie draudimą parduoti tabako gaminius asmenims iki 18 metų bei tabako gaminių pardavimo ribojimus, kurie yra nustatomi šiame įstatyme. Įspėjimų tekstus ir jų užrašymo tvarką bei apipavidalinimo reikalavimus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Juridiniai ir fiziniai asmenys, realizuojantys, laikantys arba gabenantys nekokybiškus, falsifikuotus, kontrabandinius tabako gaminius arba tabako gaminius, nustatyta tvarka nepaženklintus banderolėmis, suklautoję tabako gaminių įsigijimą patvirtinančius dokumentus, kokybę liudijančius atitikimo pažymėjimus ar banderoles, realizuojantys tabako gaminius asmenims iki 18 metų, atsako pagal šį ir kitus įstatymus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, Žin., 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

III SKYRIUS. TABAKO GAMINIŲ VARTOJIMO MAŽINIMAS IR KONTROLĖ

11 straipsnis. Tabako gaminių pardavimo rėmimo ir reklamos ribojimas

Įmonėms, turinčioms teisę vidaus prekybai tabako gaminiais, draudžiama naudoti tokius jų pardavimo rėmimo būdus:

- 1) dalį produkcijos išduoti veltui arba kaip premiją;
- 2) taikyti fiksuotas nuolaidas kuponų, išspausdintų visuomenės informavimo priemonėse, savininkams;
- 3) platinti tabako gaminius arba jų naujus pavyzdžius nemokamai;
- 4) teikti tabako gaminius į loterijas, konkursus, sporto varžybas, žaidimus kaip prizus arba kartu su jais;
- 5) organizuoti mažmeninės prekybos subjektų konkursus, kurie remtų tabako gaminių pardavimą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė įmonėms, užsiimančioms vidaus prekyba tabako gaminiais, turi teisę nustatyti ir kitus jų pardavimo rėmimo ribojimus.

Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių tabako gaminių gamybos ir prekybos įmonėms remti renginius vaikams ir paaugliams iki 18 metų Lietuvos Respublikoje draudžiama.

Lietuvos Respublikoje tabako gaminių reklama, taip pat paslėpta tabako gaminių reklama yra draudžiama.

Garsinė ar vaizdinė informacija pripažįstama tabako gaminių reklama, jeigu ji:

- 1) propaguoja tabako gaminių vartojimą;
- 2) propaguoja tabako gaminių kokybės rodiklius;
- 3) propaguoja tabako gaminių gamybos kokybės rodiklius;
- 4) supažindina su tabako gaminių gamybos technologija bei įranga ir ją propaguoja;
- 5) vertina arba lygina įvairių rūšių tabako gaminių kokybę, juslines bei kitas savybes;
- 6) skatina nepilnamečius ir jaunimą vartoti tabako gaminius ar vaizduoja vartojančius šiuos gaminius;
- 7) sieja tabako gaminių vartojimą su fizinio aktyvumo padidėjimu;
- 8) sukuria įspūdį, kad tabako gaminių vartojimas didina socialinę ir seksualinę sėkmę;
- 9) pripažįsta tabako gaminių profilaktines bei gydomąsias savybes;
- 10) teigia, kad tabako gaminių vartojimas yra priemonė, padedanti išspręsti asmens konfliktus;
- 11) skatina tabako gaminių vartojimą ir neigiamai vaizduoja asmenis, atsisakančius šiuos gaminius vartoti;

12) pabrėžia didesnę nikotino koncentraciją kaip tabako gaminių privalumą.

Tabako gaminių prekybos vietose Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka leidžiama pateikti tik šią informaciją apie tabako gaminius:

- 1) gamintojo, prekybos įmonės pavadinimas ir adresas, prekybos rūšis (didmeninė ar mažmeninė);
- 2) tabako gaminių pavadinimas ir rūšis;
- 3) žodžiai "Prekiaujame" arba "Parduodame";
- 4) tabako dervų, nikotino ir kitų kenksmingų sveikatai medžiagų rūkaluose koncentracija;
- 5) tabako gaminių kainos;
- 6) informacija apie tabako gaminių vartojimo žalą sveikatai.

Tabako gaminių reklamos platintojai, skleidėjai privalo, teikdami tabako gaminių reklamą, ant išorinių reklamos priemonių bei visuomenės informavimo priemonėse skelbti savo arba gamintojų lėšomis ne mažesnės apimties informaciją (socialinę reklamą) apie kenksmingą tabako poveikį žmonių sveikatai. Šios informacijos (socialinės reklamos) teikimo tvarką, formą ir turinį ant išorinių reklamos priemonių bei visuomenės informavimo priemonėse nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Straipsnio pakeitimai:

* Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

97.02.13, Žin., 1997, Nr.15-314 (97.02.19)

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, Žin., 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

Nr. [VIII-1490](#), 99.12.21, Žin., 2000, Nr.1-4 (00.01.05)

Lietuvos Respublikoje gaminamų tabako gaminių pavadinimų reikalavimus nustato Valstybinis patentų biuras prie Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos.

13 straipsnis. Tabako gaminių vartojimo mažinimo ekonominio reguliavimo priemonės

Tabako gaminių apmokestinimo maito mokesčiu ir akcizais tvarką nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

Tabako gaminius įtraukti į minimalų maisto produktų ir ne maisto prekių rinkinį minimaliam gyvenimo lygiui apskaičiuoti draudžiama.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, *Žin.*, 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

14 straipsnis. Tabako gaminių vartojimo ribojimas

Lietuvos Respublikoje rūkyti draudžiama:

1) visose auklėjimo, švietimo, sveikatos priežiūros įstaigose, taip pat salėse, kuriose vyksta sporto varžybos bei kiti renginiai;

2) darbo vietose, esančiose uždaroje patalpose, išskyrus specialias rūkymo vietas;

3) bendrose gyvenamosiose, kitose bendro naudojimo patalpose, kuriose nerūkantieji gali būti priversti kvėpuoti tabako dūmais užterštu oru;

4) visų rūšių viešajame transporte, išskyrus tolimojo susisiekimo traukinius, kuriuose turi būti numatyti atskiri vagonai nerūkantiems ir rūkantiems, taip pat lėktuvus;

5) viešose vietose uniformuotiems Lietuvos Respublikos pareigūnams, išskyrus specialias rūkymo vietas.

Įmonėse, įstaigose, organizacijose rūkyti leidžiama tik specialiai įrengtose patalpose (vietose), kurių įrengimo ir eksploatavimo reikalavimus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Viešbučiuose, restoranuose ir kavinėse turi būti skirtos vietos nerūkantiems.

Savivaldybės turi teisę uždrausti rūkyti viešose vietose (parkuose, skveruose ir kt.).

Darbdaviai, vadovai privalo užtikrinti, kad būtų iškabinti matomose vietose įspėjantys užrašai apie draudimą rūkyti nustatytose vietose.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, *Žin.*, 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

15 straipsnis. Visuomenės informavimas apie tabako gaminius, rūkymo žalą sveikatai

Visos švietimo įstaigos, suderinusios su Sveikatos apsaugos ministerija, privalo įtraukti į ugdymo programas žinias apie tabako gaminius, jų vartojimo daromą žalą sveikatai, sveikatai palankios aplinkos, užkertančios kelią rūkymo daromai žalai, sveikos gyvensenos formavimą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, *Žin.*, 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

16 straipsnis. Tabako kontrolės programos

Lietuvos Respublikos Vyriausybė rengia, tvirtina ir įgyvendina valstybės tabako kontrolės programą. Valstybės tabako kontrolės programa finansuojama iš Valstybinio sveikatos fondo lėšų.

Valstybės tabako kontrolės programos tikslams savivaldybės rengia ir įgyvendina savivaldybių tabako kontrolės programas. Savivaldybių tabako kontrolės programos finansuojamos iš savivaldybių sveikatos fondų lėšų. Savivaldybių sveikatos fondų steigimo ir jų lėšų šaltinių formavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymas, kiti įstatymai ir teisės aktai.

Kiti fiziniai bei juridiniai asmenys, visuomeninės organizacijos gali rengti ir kitas tabako kontrolės programas, dėl jų rengimo ir įgyvendinimo teikti pasiūlymus Lietuvos Respublikos

Vyriausybei, Nacionalinei sveikatos tarybai, VTAKT ir kitoms valstybės tabako kontrolės politiką formuojančioms ir įgyvendinančioms institucijoms.

Tabako kontrolės programos rengiamos, finansuojamos, įgyvendinamos ir kontroliuojamos pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus sveikatos programų rengimo, tvirtinimo, finansavimo, įgyvendinimo ir kontrolės nuostatus.

17 straipsnis. Tabako gaminių gamybos, prekybos, importo, eksporto, vartojimo, jo daromos žalos sveikatai ir ūkiui statistika

Tabako gaminių gamybos, vidaus ir užsienio prekybos statistikoje naudojamos apskaitos ir statistikos informacijos teikimo bei skelbimo tvarką tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

IV SKYRIUS.

VALSTYBĖS TABAKO KONTROLĖS POLITIKĄ KOORDINUOJANTYS IR VYKDOMIEJI SUBJEKTAI BEI JŲ KOMPETENCIJA

18 straipsnis. Valstybės tabako kontrolės politikos vykdomųjų institucijų sistema

Valstybės tabako kontrolę pagal savo kompetenciją atlieka VTAKT, savivaldos vykdomosios institucijos, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos, policija bei sveikatos priežiūros sistemos įstaigos. Šių institucijų kompetenciją tabako kontrolės srityje nustato šis ir kiti Lietuvos Respublikos įstatymai bei teisės aktai.

Tabako gaminių reklamą, taip pat paslėptą tabako gaminių reklamą kontroliuoja VTAKT, o išorinę reklamą – VTAKT ir savivaldos vykdomosios institucijos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, Žin., 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

V SKYRIUS.

ATSAKOMYBĖS UŽ TABAKO KONTROLĖS ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS TAIKYMO TVARKA

19 straipsnis. Atsakomybė už Tabako kontrolės įstatymo pažeidimus

Asmenys, pažeidę Tabako kontrolės įstatymo reikalavimus, atsako šio įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

20 straipsnis. Administracinės atsakomybės už Tabako kontrolės įstatymo pažeidimus taikymo tvarka

Piliečius ir pareigūnus administracinę atsakomybę už Tabako kontrolės įstatymo pažeidimus Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka traukia ir administracinės nuobaudas skiria valstybės įgaliotų institucijų pareigūnai.

Piliečių ir pareigūnų patraukimas administracinę atsakomybę neatleidžia jų nuo prievolės atlyginti Tabako kontrolės įstatymo pažeidimais padarytą žalą sveikatai.

Lietuvos Respublikoje pagaminti, į ją įvežti arba joje realizuojami tabako gaminiai, kurie neatitinka reikalavimų, nustatomų Lietuvos Respublikos teisės aktuose, Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatyta tvarka privalo būti konfiskuojami ir sunaikinami.

21 straipsnis. Ekonominių sankcijų už Tabako kontrolės įstatymo pažeidimus taikymas

Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos arba Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos, arba savivaldos vykdomosios institucijos, arba teismai pagal savo kompetenciją turi teisę skirti įmonėms, įstaigoms, organizacijoms baudas už šio įstatymo pažeidimus.

Tabako auginimas, jo gaminių gaminimas, importas bei prekyba, neturint šiai veiklai atitinkamo leidimo ar licencijos, užtraukia komercinės-ūkinės veiklos subjektams penkiasdešimties tūkstančių litų baudą. Baudas skiria VTAKT bei savivaldos vykdomosios institucijos.

Tabako gaminių gamyba, realizavimas, laikymas, gabenimas Lietuvos Respublikoje, nesilaikant šio įstatymo 7 straipsnio pirmosios ir trečiosios dalių reikalavimų, gaminių įsigijimą patvirtinančių juridinę galią turinčių dokumentų neturėjimas užtraukia komercinės-ūkinės veiklos subjektams dvidešimties tūkstančių litų baudą, o šio straipsnio reikalavimų pažeidimas, padarytas per vienerius metus nuo ankstesnio pažeidimo, - penkiasdešimties tūkstančių litų baudą. Už šio straipsnio reikalavimų pažeidimą baudas skiria Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos, VTAKT, teismai pagal savo kompetenciją.

Tabako gaminių importo reikalavimų, nustatytų šio įstatymo 8 straipsnio antrosios dalies 2, 3, 4, 5 punktuose, trečiojoje ir penktojoje dalyse, ir tabako gaminių pardavimo reikalavimų, nustatytų šio įstatymo 10 straipsnio pirmojoje, antrojoje, penktojoje ir šeštojoje dalyse, pažeidimas užtraukia komercinės-ūkinės veiklos subjektams dvidešimties tūkstančių litų baudą.

Šių reikalavimų pažeidimas, padarytas pakartotinai per vienerius metus nuo ankstesnio pažeidimo, užtraukia komercinės-ūkinės veiklos subjektams penkiasdešimties tūkstančių litų baudą.

Už šio įstatymo reikalavimų pažeidimus baudas skiria:

1) už 8 straipsnio antrosios dalies 2, 3 ir 5 punktų, trečiosios dalies, 10 straipsnio antrosios dalies 1, 2, 5, 6 ir 7 punktų reikalavimų nesilaikymą - Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos;

2) už 8 straipsnio antrosios dalies 4 punkto ir 10 straipsnio antrosios dalies 4 punkto reikalavimų nesilaikymą - Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos, teismai;

3) už 10 straipsnio antrosios dalies 3, 8 punktų, 10 straipsnio pirmosios, penktosios ir šeštosios dalių reikalavimų nesilaikymą - VTAKT, savivaldos vykdomosios institucijos.

Tabako gaminių pardavimo rėmimas ir reklamos naudojimo reikalavimų, nustatytų 11 straipsnio pirmojoje, trečiojoje, ketvirtojoje, penktojoje, šeštojoje ir septintojoje dalyse, nesilaikymas užtraukia komercinės-ūkinės veiklos subjektams penkių tūkstančių litų baudą, o šių reikalavimų pakartotinis pažeidimas - dešimties tūkstančių litų baudą. Baudas už šiuos pažeidimus skiria Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, *Žin.*, 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

Nr. [VIII-1568](#), 00.03.16, *Žin.*, 2000, Nr.28-758 (00.04.05)

Nr. [VIII-1830](#), 00.07.11, *Žin.*, 2000, Nr.61-1832 (00.07.26)

22 straipsnis. Piniginių baudų išieškojimas

Šio įstatymo 21 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų institucijų nutarimas skirti piniginę baudą už šio įstatymo pažeidimus, kuriame nurodomas baudos dydis (suma), įteikiamas teisės aktų pažeidėjui.

Piniginė bauda turi būti sumokama į valstybės biudžetą ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo dienos, kurią šio įstatymo pažeidėjams įteiktas nutarimas paskirti baudą.

23 straipsnis. Nesumokėtų piniginių baudų išieškojimas ir delspinigių už laiku nesumokėtas pinigines baudas skaičiavimas

Ūkio subjektų nesumokėtas pinigines baudas kartu su delspinigiais, kurie už kiekvieną dieną sudaro 0,2 procento piniginės baudos dydžio, išieško šio įstatymo 21 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytos institucijos ne ginčo tvarka.

24 straipsnis. Nutarimo taikyti ekonominę sankciją vykdymo atidėjimas

Jei yra aplinkybių, dėl kurių nedelsiant įvykdyti nutarimą taikyti ekonominę sankciją negalima, šio įstatymo 21 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytos institucijos pareigūnas, kuris priėmė nutarimą, pagal ūkinių subjektų, kurių atžvilgiu priimtas nutarimas, motyvuotą pareiškimą gali atidėti nutarimo vykdymą iki dviejų mėnesių.

Nutarimų taikyti ekonomines sankcijas atidėjimo pagrindus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

25 straipsnis. Nutarimų dėl ekonominių sankcijų taikymo apskundimas

Ūkio subjektai, nesutinkantys su šio įstatymo 21 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų institucijų nutarimu taikyti ekonomines sankcijas, gali per vieną mėnesį nuo nutarimo įteikimo dienos kreiptis į teismą dėl minėto nutarimo atšaukimo arba jo pakeitimo ir nuostolių atlyginimo.

Kreipimasis į teismą nesustabdo šio įstatymo 21 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų institucijų nutarimų taikyti ekonomines sankcijas vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Šio įstatymo 21 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytos institucijos nutarimas dėl ekonominių sankcijų už teisės aktų pažeidimus taikymo ir jų pagrindimas skelbiami viešai.

26 straipsnis. Nuostolių atlyginimo tvarka

Ūkio subjektų nuostoliai, patirti dėl šio įstatymo 21 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų institucijų sprendimų, pažeidžiančių šio įstatymo reikalavimus, atlyginami iš šių institucijų lėšų, kurios vėliau išieškomos iš kaltųjų asmenų.

27 straipsnis. Išieškotų ekonominių sankcijų sumų naudojimas

Lėšos, kurias išieško šio įstatymo 21 straipsnyje nurodytos institucijos, naudojamos įstatymų nustatyta tvarka.

28 straipsnis. Ginčai dėl Tabako kontrolės įstatymo pažeidimų

Ginčai, kilę tarp juridinių ir fizinių asmenų dėl šio įstatymo pažeidimų bei materialinės atsakomybės už juos, sprendžiami teismine tvarka.

Ginčai tarp Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių juridinių bei fizinių asmenų dėl šio įstatymo pažeidimų sprendžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka, jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nenumatyta kitaip.

VI SKYRIUS. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29 straipsnis. Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo įsigaliojimas

Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo 4 straipsnis, 6 straipsnio antroji dalis, 7 straipsnio pirmoji, antroji, ketvirtoji, penktoji ir šeštoji dalys, 8 straipsnio trečioji, šeštoji ir septintoji dalys, 9 straipsnio trečioji dalis, 10 straipsnio ketvirtoji ir šeštoji dalys, 11 straipsnio penktoji dalis, 12 straipsnis, 13 straipsnio antroji ir trečioji dalys, 14 straipsnio antroji dalis, 16 straipsnio pirmoji ir ketvirtoji dalys, 17 straipsnis, 24 straipsnio antroji dalis, 27 straipsnis įsigalioja Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo įgyvendinimo įstatymo nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, Žin., 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

LIETUVOS RESPUBLIKOS TABAKO KONTROLĖS ĮSTATYMO 1, 2, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 18, 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1490](#), 99.12.21, Žin., 2000, Nr.1-4 (00.01.05)

LIETUVOS RESPUBLIKOS TABAKO KONTROLĖS ĮSTATYMO 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1568](#), 00.03.16, Žin., 2000, Nr.28-758 (00.04.05)

TABAKO KONTROLĖS ĮSTATYMO 6, 8, 9, 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1830](#), 00.07.11, Žin., 2000, Nr.61-1832 (00.07.26)

TABAKO KONTROLĖS ĮSTATYMO 21 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIO TEISMO NUTARIMAI:

1.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

97.02.13, Žin., 1997, Nr.15-314 (97.02.19)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO 1 IR 30 STRAIPSNIŲ, LIETUVOS RESPUBLIKOS TABAKO KONTROLĖS ĮSTATYMO 1, 3 IR 11 STRAIPSNIŲ, TAIP PAT LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 1996 M. VASARIO 2 D. NUTARIMO NR. 179 “DĖL ALKOHOLIO REKLAMOS KONTROLĖS” ATITIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

Pastaba: ženklai “>>” ir “<<” reiškia, kad tekstas tarp jų yra pripažintas neatitinkančiu Lietuvos Respublikos Konstitucijos.

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2000.08.11)